

KOOLIÜENDUSLANE

EESTI ÕPETAJATE LIIDU PEDAGOOGILISE TOIMKONNA
JUURES OLEVA KOOLIÜENDUSRÜHMA BÜLLETÄÄN

Nr. 10.

Jõulukuu 1937.

4. aastakäik.

Ilmub iga kuu (välja
arvatud juuni ja juuli).

Tellimishind eraldi „Õpetajate Lehest“ 50 s. aastas.

Kirjavigade uurimisest.

Joh. Käis.

Õpetajaskonna pedagoogilise mõtlemise elustamiseks ja koolitöö viljakuse tõstmiseks on muu seas väga tarvilik, et õpetajad teadlikult, otsivalt ja uurivalt suhtuksid neile nähtustele koolitöös, mis takistavad edukat õpetust, ja püüaksid nende vastu võidelda mõjuvate vahenditega.

Palju muret teevad igale õpetajale vead õpilaste kirjatöodes. Võitlus vigade vastu, nende vältimine ja ravi nõuab õpetajailt suurt vaeva; ometi ei saa ütelda, et see võitlus oleks alati tulemusrikas. Sageli osutub jõukulu suuremaks kui saavutatud tagajärjed. Miks nii? Kindlasti on üheks ebaedu põhjuseks — vaenlase, s. o. vigade ja nende tekkimise põhjuste mittetundmine.

E. Õ. Liidu pedagoogiline toimkond, nende ridade kirjutaja ettepanekul, on nüüd võtnud oma töökavva kirjavigade ulatuslikuma selgitamise ja näeks meeleldi, et sellest tööst võtaksid osa kõik aktiivsemad õpetajad. Seks otstarbeks on välja töötatud allpool toodud eesti keele kirjalikes töodes esinevate vigade uurimise ja sellega liituva ankeedi kava, mis on hääks kiidetud erikomisjoni poolt¹⁾. Õpetajad kohtadel oleksid lähtematerjali kogujad. Kogutud andmed töötatakse läbi keskkohas, E. Õ. Liidu ped. toimkonnas. Esialgu piirduks uurimistöö algkoolega. Kogutud materjalid saadetakse E. Õ. Liidule 1. maiks 1938. a.

¹⁾ Komisjoni koosseis: mag. H. Rajamaa, J. Parijõgi, Joh. Käis.

1. Uurimisele võetagu 3.—6. õppeaastad (võib ka uurida üksikuid klasse).
2. Uurimise aluseks olgu a) etteütlus ja b) vaba kirjand õpetaja antud teemale, nagu see harilikult toimub emakeeleõpetuses.
3. Uurimise otstarbel korraldatakse need tööd 2 korda 1938. a. esimesel poolel. Ühtluse mõttes on soovitatav jaanuari ja märtsi lõpp. Õpilasele olgu töö harilikuks ülesandeks, uurimisest neile teatada ei tule.
4. Etteütluks valib iga õpetaja ise teksti, mis tema arvates on sobiv harilikuks kontroll-etteütluks vastavas klassis. Teksti valikul või koostamisel tuleb silmas pidada allpool loendatud vigade liike.

Etteütluks ulatus: 3. õppeaastal — u. 60 sõna.

4.	„	70	„
5.	„	80	„
6.	„	90	„

5. Kirjand olgu 3.—4. klassis u. 2 vihulehekülge, à 12—15 rida; 5.—6. klassis u. 3 lk. à 15—18 rida.
6. Esinenud vead liigitatakse järgmiselt (silmas pidades tähtsamaid ja sagedamini esinevaid viga):

3.—4. õppeaastal.

1. Tähtede või sõnade vahelejätmine.
2. Tähtede ümberpaigutamine (näit. *mask pro maks*).
3. Lõpetamata sõnad.
4. Sõnade poolitamine üleviimisel.
5. Kahekordne täht ühesilbise sõna lõpul.
6. Kahekordne täht sõna keskel.
7. *-d* ainsuse ja mitmuse nimetava lõpul.
8. *-d* ja *-t* ainsuse osastava lõpul.
9. *-b*, *-d*, *-te* pöörd sõnade lõpul.
10. *-b-*, *-d-*, *-g-* s-tähe ees.
11. Liide *-gi* ja *-ki*.
12. *h-* sõna algul.
13. Kirjavahemärgid.
14. Muud vead.

5. ja 6. õppeaastal.

1. Tähtede või sõnade vahelejätmine.
2. Tähtede ümberpaigutamine.
3. Sõnade poolitamine.
4. Ainsuse osastav.
5. Mitmuse osastav.
6. Mitmuse omastav.
7. Liide *-gi* ja *-ki*.
8. *h*- sõna algul.
9. *i*-mitmus.
10. Lühike ülivõrre.
11. *-da* tegevusnimi.
12. Umbisikulise tegumoe olevik, jaatav.
13. Sama, eitav.
14. Umbisikulise tegumoe mineviku kesksõna.
15. Käskiva kõneviisi 2. pööre.
16. Lahku- ja kokkukirjutamine.
17. Kirjavahemärgid.
18. Ebaõige sõnade järjestus.
19. Muud vead.

Vigade arvestustabel.

(iga klassi jaoks eraldi.)

Vea tüüp	Vigade sagedus ¹⁾	Kokku ²⁾	% % ²⁾ vigade üldarvust

¹⁾ See lahter jäägu alul paremalt lahtiseks, et tarbe korral teda pikendada. Vead märgitakse püstkriipsudega 5-kaupa.

²⁾ Need lahtrid tehakse alles siis, kui kõik vead klassi kohta arvestatud.

Ankeet.

Täienduseks eelmisele uurimisele on väga soovitatavad vastused alljärgnevale ankeedile. Et uurimise eesmärk on vaid vigade esinemissageduse ja teiste küsimuste selgitamine, mitte aga üksikute koolide võrdlemine, siis võib ankeet soovi korral anonüümne olla.

Vastused ankeedile kirjutada punktide järgi, küsimuste teksti ümber kirjutamata.

Kui mõni küsimus jäetakse vahele, siis pannakse vastava numbri järel kriips.

Vastustes kasutada võimalust mööda neid sõnu, mis on trükitud ankeedis kursiiviga. Kus sellest ei piisa, vastatakse vabalt.

Ankeedile võib vastata ka iseseisvalt, ilma ülalkirjeldatud uurimistöötä.

Vastamise tähtpäev — 1. mai 1938. a.

Ankeet vigade parandamise kohta.

..... algkool maal.
(kooli nimi, võib ka puududa) (tarvilik!)
Koolis töötab komplekti, nimelt
(kompl. koostis)
Õpilasi on: III õppeaastal, IV õppea., V õppea.,
VI õppea.

K ü s i m u s e d :

1. Missuguseid kirjatöid ja harjutusi kasutatakse koolis (igas klassis eraldi): *ärakirjutus, täiteharjutus, küsimustele vastamine, ümberjutustus, etteütlus, vabakirjand jne.*
2. Missuguseid tööraamatuid ja töövihke tarvitatakse selleks?
.....
3. Missuguseid kirjalikke harjutusi koostab õpetaja ise?
Ei koosta, koostab alati, mõnikord
4. Kas kasutatakse ka õpilaste kaasabi kirjatööde läbivaatamisel? *Ja, ei.* Jaataval korral — missugustel töödel? kuidas?
.....
5. Kas kasutatakse õpilaste omakontrolli? *Ja, ei.* Jaataval korral — missugustel töödel? kuidas?
6. Missuguse vahendiga märgitakse vead — *pliiatsiga, värvpliiatsiga, tindiga, punase tindiga,*

7. Kuidas märgitakse a) õigekirjavead — allakriipsutamise, läbikriipsutamise, pealekirjutamise, äärele õige vorm.
- b) kirjavahemärgid — puuduvad, liigsed
- d) puuduvad tähed, sõnad, liigsed tähed, sõnad.
- e) ebaõige sõnade järjekord.
- f) mõttelt segased laused.
- g) stiilvead.
8. Missuguseid erimärke (korrektuurimärke) tarvitatakse tööde parandamisel?
9. Mis märgib õpetaja temalt läbivaadatud töö lõpus — kuu-päev, allkiri, initsiaalid, erimärk (missugune?), vigade arv, hinnang — numbriga, sõnaga, retsensioonina jne.
10. Mida arvestatakse hinnangul? — õigekirjavigade arv, kirjavahemärgid, sisu, stiil, käekiri, puhtus, kord jne.
11. Kas eristatakse vigade suurust? *Ei, ja.* Jaataval korral: $2 - 1 - \frac{1}{2} - \frac{1}{4}$ punkti. Missugused vead on $2 - 1 - \frac{1}{2} - \frac{1}{4}$ punkti.
12. Kas seletatakse õpilaste vigu — millal?, kuidas? — üldiselt klassile, üksikuile õpilasile nende tööde kätteandmisel, õpilasi nimetades, nimetamata jne.
13. Kus parandatakse vigu? — äärel, töö lõpus, erivihus.
14. Kuidas parandatakse vigu? — kirjutatakse vigane sõna õigesti korda, terve lause korda.
15. Missugusel korral nõutakse töö ümberkirjutamist?
16. Missuguste vigade parandust ei nõuta?
17. Kas kontrollitakse parandusi? *Ja, ei.* Jaataval korral — kuidas?
18. Kas on selgitatud vigade põhjusi? *Ja, ei.* Jaataval korral — mis osutub vigade sagedasemaks põhjuseks? *Hooletus, tähelepanematus, puudulik grammatika tundmine* jne.

Rütmilisest elamusest laulutunnis.

R. T a b a.

Me oleme näinud küllalt poistejõuke marssimas, kui nad on kuulnud tänaval pasunakoori marsiheliseid. Me oleme samuti pannud tähele nende nägusid, liikuvaid jalgu ja marsirühis edasisammuvaid kehi. See on rütmitunne, mis on pannud poisse liikuma; tema mõju on äratanud poistejõugus ürgse muusikameele ning sellega haaranud momendiks kogu nende elu ja olemise. Nad vaevalt tunnevad orkestrilt mängitud viisi, nad vaevalt teavad, et see on marss; küll aga tunnevad nad, et nüüd peab marssima, et taktsammus on kõige mõnusam kaasa astuda. Ja seda näib iga poisi näost lugeda võivat. Rütmiline elamus on ainuke, mis neid on meelitanud kaasa marssima; see on osa, mis nendele on arusaadav orkestrimängust. Rüttimeelega on varustatud iga laps, mida ei saa aga täiel määral öelda meloodilise meele suhtes.

Seepärast tuleb eriliselt rõhutada rütmilise meele arendamist, täpsustamist ning rafineerimist. Rütmilised jooned, rütmiline liikumine, rütmilised vormid piiravad meid kõikjal ja kui me kuski tahame taotella ilu ja kooskõla, siis otsime kõigepealt nähtustes rütmi. Laulutunnis on rütm kõige selle ilusa aluseks, mida ootame healt laulult. Seega hea laul baseerub esijoones heal rütmil.

Laste laul alaku laulu tekstilise läbitöötusega, esijoones rütmilise elamuse tekitamisega. Seda saab teostada juba sõnade lugemisel, eriti vanemais klassis. Lapsed võivad kergesti määrata enne viisiga tutvumist laulule sobiva rütmi. Seda dikteerib sõnatuses olev rütm. Rütmilise elamusega meie tõmbame lapsed laulu sisse, rütmi kaudu nad hakkavad tajuma laulu vormi, häälestuvad lauldava laulu meeleolla ja siin ei jää kõrvale ega ole halvemad need tagumiste ridade muriseva häälega poisid, kes viisi kaasalaulmisel võivad laulu mõnu rikkuda. Rütmitundes andetuid on vast niivõrd vähe, et neist ei maksa juttugi teha.

Toon ühe näite rütmilisest tööst 1. kl. laulu „Minu hani“ (Lemmiklaulikust IV, R. Päts) õppimisel.

Kodulooline side: kured ja haned läksid lõunamaale... Teeme sellest veel korduvalt mõne sõnaga juttu... Koduhaned tahavad ka kaasa lennata... Loen sõnad... Aga see on kohmakas lend ja ei ulatu kuigi kaugele. Seepärast hakkas laps naerma...

Nii tutvume laulu tekstilise osaga.

Leiame rütmilisi liigutusi vastavalt salmi tekstile.

1. Minu valge hani
täna plehku pani.
Hihihii, hohohoo!
täna plehku pani.

Hani läks hooga, vehkis tiibadega ja katsus õhkugi tõusta... Lapsed esitavad selleks mitmesuguseid liigutusi. Valime (ja ühtlasi teeme sobivamaks) ühe neist: kätega vasakule ja paremale vibutamine horisontaalselt rinna ees sõnade „Minu valge hani täna plehku pani“ lugemisel. Naeruni jõudes plaksutame käsi, kuna hane põgenemine oli tõesti naljakas. Lõppreas vibutame endiselt. Nüüd loeme sõnu kooris vibutamise ja plaksutamise taktis.

2. Hani sulpsas vette,
ma ei saanud kätte.
Hihihii, hohohoo!
ma ei saanud kätte

Hüppame hane moodi pervest alla — vette. Valime jällegi sobivama hüppe, mida saame hästi taktis sooritada: põlvedest nõtkutamine poolisteni. Naerukohal uuesti püsti seistes plaksutamine.

3. Minul paha tuju.
Hani, tule koju!
Hihihii, hohohoo!
hani tule koju!

Siin leitakse kergesti kutsuvad viiped kummagi käega vaheldumisi kohasemaks. Naerukohal endiselt plaksutamine.

4. Muidu tuleb kotkas,
oled tema nokas.
Hihihii, hohohoo!
oled tema nokas.

See on suur lind. Lendab aeglaselt tiibu vibutades. Lendame kotka moodi... Käte liigutamine kõrvalt üles-alla. Naerukoht endiselt.

5. Hani tuli koju,
minul rõõmus tuju.
Hihihii, hohohoo!
minul rõõmus tuju.

Siis tuli hani... Marssis õnnelikult õuele... Lapsed marsivad... Ja minul oli hea tuju... Naerame ja plaksutame ning viimases reas marsime rõõmsalt koos hanega.

Loeme veel kord sõnad ja teeme vastavaid liigutusi. Edasi kuulame viisi. See jääb ruttu meelde. Teeme viisi saatel liigutusi. Nüüd õpime korralikult viisi ja seome liigutused täpse rütmiga.

Lastele on saanud rikkalik rütmiline ettevalmistus. Rütmiline töö on loonud lastele konkreetse pildi laulust; nad mõistavad laulu ja neis on iga salmi juurde tekkinud fantaasiapilt, milles liitunud nii hästi viis kui rütm. Meeleolu ei saa olla teisiti, kui seda tekst nõuab, sest lapsed identifitseerivad endid laulu tegelastega — laul saab nii tõsiseks elamuseks, seega unustamatult meeldejäävaks.

Et ettekanne oleks efektne, tuleb kõiki liigutusi ühtlustada: ühtlane kätehoold, iste, lendamine ja marss. Seda mitte ainult efekti pärast, vaid rohkem selleks, et rütmi selgepiiriline liikumine oleks hästi nähtav, kuuldav ja et lastes sisenduks tunne, et rütm ei ole mingi lohisev, segaselt arusaadav aisting. Ja kui on jõutud selleni, et see toimub vabalt, ilma sundimata täpselt ja veatult, siis alles võime rahulduda rütmilise osaga selle laulu juures. See osa on väga nõudlik töö, kuid ühtlasi huvitavam väikeste laste juures ja selle osa hästi omandamine on ka laulu korraliku äraõppimise pandiks.

Töönäide ajaloost (6. õppeaasta).

Alljärgnev töönäide koosneb brošüürist, mille esilehel on päälkiri (ehtekirjas) „Venestamise-aeg“. Töö on tehtud Kiuma algkoolis A. Udrase tööjuhatus-tekogu järgi („Tööjuhatusi ajaloos“, 6. õppeaasta).

Venestamise-aeg.

Venestamine. J. Tõnisson. K. Päts.

2. Kokkuvõte venestamisest.

1) Venestamist põhjustas mõttevool Venemaal: ühise suure

ning jagamatu Venemaa loomist, kus oleks üks usk ja üks vene rahvas.

2) Venestamist toetas keiser Aleksander III.

3) Venestamine väljendus:

a) ametiasutistes: muudeti senine politseikorraldus, kaotati silla- ja haagikohtud, nende asemele seati maakonnaülema ja nende abid. Ametnikeks määrati umbkeelsed venelased.

b) koolides: 1885 a. seati koolid haridusministeeriumi alla. Seega vabanesid nad küll mõisnike ja kirikuõpetajate eestkoste alt, kuid sattusid vene inspektorite alla, kes koolides nägid ainult venestamis-asutisi. Vene keelt hakati õpetama algkoolis juba esimesest klassist päle.

4) Venestamist pooldasid: J. Kõrv, A. Grenzstein.

3. Valmistati tabelkokkuvõtte J. Tõnissoni ja K. Pätsu tegevusest:

Võrreldav ala	J. Tõnisson	K. Päts
1. Vanus a. 1900 . . .	1. 32 a.	1. 26 a.
2. Tegevuskoht	2. Tartu	2. Tallinn
3. Tegevus ajakirjanikuna	3. „Postimehe“ toimetaja	3. „Teataja“ toimetaja
4. Nõudmised	4. Õhutas rahvuslikku iseteadvust	4. Nõudis majandusliku seisukorra parandamist
5. Poliitiline võitlusviis (käremeelne, tagasihoidlik)	5. Tagasihoidlik	5. Käremeelne
6. Amet praegu	6. Ühistevõitlus professor Tartu ülikoolis	6. Riigivanem
7. Vanus praegu	7. 68 a.	7. 66 a.

Pean meeles.

1. Punkt 2. alapunktid 1, 3, 4.

2. Venestusajal olid eestimeelseteks rahvajuhtideks: Konstantin Päts, Jaan Tõnisson.

Märkusi: 1. Töö on kirjutatud 20. III 1937.

2. Punktid tähistavad vastavaid ülesandeid tööjuhataste kogus. Põhipunktid on märgitud ringikestena, teised harilikult, kuid värviliselt.

1905. a. revolutsioon Venemaal.

2. Loendan puudusi ühiskondlikus elus enne 1905. a.:

a) Venemaal üldiselt: Venemaal oli piiramatult ainuvalitsuslik kord. Puudusid sõna-, trüki-, usu- ja ühinemisvabadus, mis teistes haritud riikides olid enam-vähem maksvad.

b) meil eriliselt: meie kodumaal valitses kord, nagu see pärast teoorjuse kaotamist maksma oli jäänud, väheseid muudatusi olid toonud mõned venestamisega seadused. Eesti kubermangus üle poole, Liivi kubermangus aga $\frac{3}{4}$ rahvastikust oli ilma maata.

3. Vt. allpool.

4. Loendan 30. oktoobri manifestis antud lubadusi: 30. okt. andis keiser manifesti, milles lubati kokku kutsuda Riigivolikogu ja valimisõigus anda ka neile, kellel seda siia maani ei olnud (talupojad, töölised); ühtlasi lubati rahvale kindlustada kodaniku-vabadused, nagu isikupuutumatus, südametunnistuse-, sõna-, koosolekute- ja ühinemisvabadus.

Peaa meeles.

1. 1905. a. revolutsiooni põhjustasid: rahva raske seisukord.

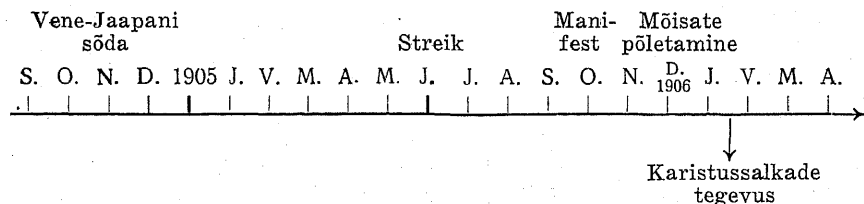
2. Revolutsioon väljendus rahutustes tööliste hulgas ja mõisate põletamises.

3. Revolutsiooni tagajärjed: rahvale anti mõningaid õigusi.

Järgneb ajajoon 1905. a. sündmustest (eri lehel). Pääkirja „Streik“ ja joone vahel on kujutatud (värvpliatsiga) lainelised jooned. Samuti on näitlikustatud „Manifest“ päikese kujuga. „Mõisade (originaalis „Mõisate“) põletamine“ — põleva majaga. Õpetaja täiendus: Karistussalkade tegevus.

A j a j o o n.

3. 1905. a. sündmused.

Tõus eesti elus pärast 1905. a. revolutsiooni.

1. Kokkuvõtte ühiskondlikust elust pärast 1905. a.

1) Erakonnad ja nende juhid: Eesti eduerakond, kelle juhiks oli Jaan Tõnisson. Pätsi erakond, juhiks oli Konstantin Päts. Sotsialistlik erakond, juht oli M. Martna.

2) Eesti raha-asutised ja nende tähtsus: Tartu laenu- ja hoiu-ühing, kuhu eestlased võisid oma raha hoiule viia ja kust seda eesti ettevõttele jälle laenati. Eesti teatrite ja seltsimajade ehitamiseks saadi laenu oma raha-asutistest, kuna puhaskasu jaotamisel määrati toetust koolidele, raamatukogudele jt. hariduslikele ettevõttele.

3) Tõus põllumajanduses: Raha laenamisega saadi osta põllutööriistu ja häid viljasorte. Seati nõuandjad agronoomid ja instruktorid. Arendavalt mõjusid ka põllutöönäitused, mida peeti igal sügisel linnades ja mõnel pool kihelkondadeski.

4) Esimesed emakeelsed erakoolid: Esimene emakeelne keskkool oli Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlastegümnaasium a. 1906 Tartus, seal õpetati vene keelt, vene ajalugu, vene maade-teadust.

(Õpetaja märkus: Aga ka eesti keelt!)

5) Seltsid, ühingud, teatrid: Mida suuremaks eesti jõukam ja haritum rahvakiht kasvas, seda (?) tähelepanu pöörati ühis-üritustele. Hakati ehitama maale seltse ja linnadesse teatreid. Tartus avati uus „Vanemuine“ a. 1906, Pärnus „Endla“ a. 1911, Tallinnas „Estonia“ a. 1913, Valgas „Säde“.

Peaa meeles.

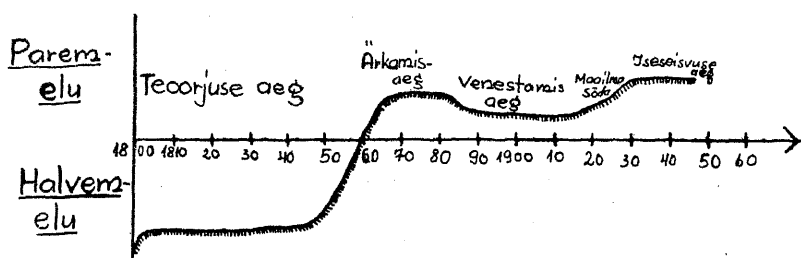
1. Tõus eesti elus pärast 1905. a. väljendus: Tartu laenu- ja hoiuühingu tõttu, asutati seltse ja teatrimalu, ning korraldati põllumajandust.

2. Esimene eestikeelne keskkool avati a. 1906 (Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlastegümnaasium).

Järgneb 2 skeemi eri lehtedel: 1) Tõusu ja mõõna Eesti ühiskondlikus elus 19. ja 20. sajandil. 2) Ärkamis- ja venestusaegsete kirjanike ja rahvajuhitide eluaeg.

Esimene skeem on koostatud järgmiselt:

*2. Kujutan graafiliselt tõusu ja mõõna Eesti ühiskondlikus elus XX ja XIX sajandil.

Teisel skeemil on ajajoon (1800—50) vihu ülemisel äärel. Selle all värviliste ristkülikutena on märgitud järgmiste teegelaste eluajad: J. W. Jannsen, C. R. Jakobson, F. R. Kreutzwald, L. Koidula, A. Grenzstein, E. Vilde, Juh. Liiv, A. Kitzberg, E. Bornhöhe. K. Pätsi ja J. Tõnissoni kohta on märgitud vaid sünniaeg. Skeemi suurus 21 × 35 cm.

HÕIMUNURK.

Uusi koulu.

Kalevi Kajava.

Kun kuulee puhuttavan uudesta koulusta, herää vaistomai-
 ärkab vaistlikult
 sest kysymys, mitä tarkoitetaan tällä sanonnalla, mitä uusi koulu
 mõeldakse väljendusega
 on. Vastaukset, jotka suoralta kädeltä annetaan tehtyyn kysy-
 mis otseselt
 mykseen, ovat usein kuitenkin siksi ylimalkaisia, että niitten
 siiski selleks ligikaudseid nende
 perusteella on vaikeata saada selvää kuvaa tästä koulumaailman
 põhjal raske(t) piilti sellest
 „viimeisimmästä huudosta“, joka anglosaksilaisissa sekä useissa
 hüüdest, nimest
 Keski-Euroopan maissa näyttää saavan yhä enenevää vastakaikua
 kasvavat vastuköla
 osakseen. Alaa käsittelevässä kirjallisuudessa — ainakin suoma-
 laisessa — tähdennetään lisäksi uuden ja vanhan koulun eroa
 vahet
 siinä määrin, että on melkein helpompaa sanoa, mitä työkoulu ei
 selle võrra peaaegu ütelda
 ole, kuin mitä se on. Uusi koulu, työkoulu (käytämme nimityksiä
 tarvitame

samaa merkitsevinä) sanoutuu jyrkästi irti vanhasta „pakko-
ütleb ennast kategooriliselt lahti sunni-
kaava-, luku-, tieto- ja pähänpäänttämisen koulusta“, kuten
šabloon, õppe-, teadmiste- tuupimis- nagu
usein viljellyt vanhan koulun mainesanat kuuluvat. Puolestaan
sageli kuulsussõnad Omalt poolt
uusi koulu tahtoo olla ennen kaikkea työn, eläytymisen, vapauden
elamus
ja itse elämän koulu. Viralliselta nimeltään „uudet koulut“ ovat
Ametlikult
uudistus-, koe-, vapaa- ja työkouluja. Kun vanhassa koulussa
katse-
opettaja on ollut kaikki kaikessa, koulu on ollut opettajan koulu
— näin sanotaan — niin uusi koulu on jälleen löytänyt lapsen ja
nii siis, nii
asettanut tämän elimellisen kasvamisen ja kehittymisen koulun
orgaanilise arenemise
johtavaksi periaatteeksi. Oppilaan omatoimisuudesta ja opet-
juhtivaks põhimõtteks isetegevusest
tajan persoonallisuudesta uhkuvat voimat tahdotaan tällöin saada
hoovavad jõud tahetakse nüüd
oikeassa vuorovaikutuksessa palvelemaan kasvamistapahtumaa.
vastastikus mõjutuses teenima sündmust

„Kasvatus ja Koulu“.

Soomekeelse koolikirjanduse uudiseid.

1. *Saarensivu-Sainio*. Maantietoa työkirjana. Hind 50 Smk. Valitsuse kirjastus.

Raamat sisaldab 63 suurt lehte (lehekülge, 23 × 27 cm) skeeme, dia- ja kartogramme lühikeste seletustega, nii nagu need peaksid klassi ühistunnis tahvlil kujunema. Maailmajagude, riikide, üksikute maa-alade, merede piirjooned ja jõed on kujutatud skemaatilisel, võrdlemisi lihtsate, iseloomustavate joontega. Raamat on omapärane ja huvitav. Ka eesti õpetajad võiksid leida sellest kasulikke näpunäiteid maateaduse käsitluseks.

Samadelt autoritelt on ilmunud ka „Historiaa työkirjana“.

2. *H. Sallervo*. Tule, leikkikäämmene. Hind 20 Smk. Otava kirjastus.

Raamat sisaldab 260 ühismängu. Mängude valik on huvitav, mitmekesine. Omapäraseid on näiteks kompassi-, esmaabi-, hindamis- ja loodusetundmismängud. Mängud taotlevad vaatlusvõime, leidlikkuse, täpsuse jt. võimete arendamist. Soome arvustaja mainib selle raamatu ilmumise puhul, et see toob „vitamiine vaimsesse kevadväsimusse“.

3. V. Lahtinen. Uusi miesvoimistelu. Hind 35 Smk. Otava kirjastus.

Soome arvustaja hinnangul on see käsiraamat tingimata tarvilik igale meesvõimlemisõpetajale ja mitmesuguste org-de võimlemisjuhatajaile.

4. M. Vuorenkoski. Alakansakoulun voimisteluohjelmisto. Hind 38 Smk. Otava kirjastus.

Raamatus on läbi töötatud esimeste õppeaastate võimlemisõpetuse kursus üldõpetuse põhimõttel. Harjutusi kirjeldatakse selgesti, täpselt. Hulk jooniseid selgitavad harjutusi ja nende sooritamist. Raamatu lõpus on toodud 40 laulumängu viisi. Kõigiti meeldiv ja kasulik käsiraamat.

Töökoosolekud.

Ped. päevade ajal 29. ja 30. dets. s. a. korraldatakse õhtupoolel rühmatööd — töökoosolekud järgmise kavaga:

Joh. Käis. Kooliuuendusrühma tegevusest ja edaspidistest ülesannetest.

B. Rea. Kooliuuendusrühma ülesandeid uuendustöö süvendamisel.

E. Hansen. Kohalike õpetajateühingute tegevuse elustamisest. Joh. Käis. E. Ö. Liidu ped. toimkonna poolt kavatsetud intelligentsustest ja selle korraldamine.

J. Parijõgi. Kirjavigade uurimisest.

Läbirääkimised ja algatatud küsimusi. Erilisi kutseid kooliuuendusrühma liikmeile ei saadeta. Ped. päevade täielik kava on avaldatud „Õpetajate Lehes“ 1937, nr. 48.

Tellige aegsasti „Kooliuuenduslane“ 1938. a. Tellimishind eraldi „Õpetajate Lehest“ (kaanega) 50 snt. Koos „Õpetajate Lehega“ Kr. 4.50 aastas. Eraldi tellida otse toimetuselt: Tartu, Tähe 77—3. Hinna (50 snt.) võib saata ka postmarkides.

„Kooliuuenduselasele“ loomulikuks tõhusaks täienduseks on „Kasvatus“. Tellige kohe ka „Kasvatus“ 1938. Tellimishind kr. 3.—aastas.

**Õnnelikku, edukat uut aastat lugejaile, eriti aga usinaile
kaastöölisile soovib** **Toimetus.**

Trükitud 7. dets. 1937.

Toimetuse aadress: Tartu, Tähe 77—3.

Vastutav ja tegevtoimetaja Joh. Käis.

Väljaandja „Õpetaja“, Tallinn, Pühavaimu 11.

SISUJUHATAJA.

	Lk.
Joh. Käis. Uueks aastaks	1
J. Uustalu. Ikka edasi, edasi, edasi!	3
V. Ordlik. Kirjutamise algõpetusest	4
A. Peerna. Kollektiiv-kirjand	9
Joh. Lillmaa. Esimeste koolipäevade muljeid	10
R. Taba. Jõuluvana reisiplane	13
Joh. Lillmaa. Töökava — kasvatuskava	17
V. Ordlik. Murrumõiste kujundamisest	21
A. Peerna. Papptööde kaunistamisest (piltidega)	23
Joh. Käis. Kooliuuendustöö organiseerimisest ja arendamisest	33
Joh. Lillmaa. Meie õpilasmass	35
A. Vallner. Veel neljaklassise komplekti tunnikavast	38
Rich. P. Ajalugu elavaks!	41
H. Audru. Kodukirjandid vanemais klassis	42
* * * Klassi kodukorra näide	43
Rich. P. Kirevaid ridu	44
Joh. Lillmaa. Brošeerimismasin	45
* * * Lõbusat arutamist	46
E. Hansen. Meie kooliuuendusliikumine ja õpetajaskond	49
V. Ordlik. Nädala- ja päevatöökava	56
A. Kaare. Käsitöö-kava näide	60
Joh. Lillmaa. Pisipilte igapäevsest koolitööst	62
P. Härm. Turismibrošüüride kasutamisest koolis	69
B. Rea. Huvireis NMKÜ turismitubusel	70
J. Palm. Pisut koolimuuseumist	73
Joh. Käis. Meie kooliuuendus ja rahvusliku kasvatusideoloogia	77
A. Udras. Keeleõpetusest algkooli vanemais klassis	79
P. Härm. Lugemisoskuse „teisest astmest“ ja selle õpetamisest	85
N. Oksanen. Õpilaste koduülesanded	93
A. Raudkats. Kehaline kasvatus ja üldõpetus	98
B. Rea. Näide individuaalse tööviisi rakendamisest	101

	Lk.
M. Sikkut. Uusi teid usuõpetuse käsitluses	109, 128
1. Üks päev Jumala eesõuedes	111
2. Prohvet Aamos	128
3. Sakkeus	135
Joh. Käis. Kooliuuenduslaste töökavast	115, 140
M. Sirkkola. Oma töö kool	125
B. Rea. Uusi maateaduse tööjuhatusi	138
Joh. Käis. Kirjavigade uurimisest	141
R. Taba. Rütmilisest elamusest laulutunnis	146
* * * Töönaide ajaloost. — Venestamisaeg. 1905. a. revolutsioon	
Venemaal. Tõus eesti elus pärast 1905. a. revolutsiooni . .	148

Hõimunurk.

Millainen on luja õpettaja?	15
Uudiseid Soome koolikirjanduse alalt	27, 89, 123, 153
Vakavaa ja suolaista	30
Tarkastaja	47
Koulun työelämä	75
Virolais-suomalainen koulukokous	91
Hõimupäevadeks	117
Vendade töotus. H. Valma	118
Rändalil loul. M. Härmä	119
Karjaste õhtulaul. O. Kotilainen	120
Miks sa sirbige tulid põllule?	121
Sananlaskuja	121
O. Mantere. Õpetaja isiksuse mõju eeldusi	122
K. Kalevi. Uusi koulu	148

Mitmesugust.

2. Soome-Eesti õpetajatepäevad juunis Helsingis	29
Kooliuuendusrühma liikmeile	32
Järgmine Soome-Eesti koolikongress Eestis	92
Töökoosolekud	154